

ششماہی مہینہ قرآن، علی گڑھ ۲۵ جولائی - دسمبر ۱۹۹۹ء

کتابیاتِ فراہی

ظفر الاسلام اصلاحی

علوم القرآن کے سابق شمارے میں کتابیاتِ فراہی کی پہلی قسط میں مولافراہی کی مطبوعہ تصانیف اور ان کے اُردو تراجم سے متعلق معلومات فراہم کی گئی تھیں۔ پیش نظر دوسری قسط میں مولانا فراہی کے مطبوعہ مضامین، خطوط و اشعار، ان پر شائع شدہ کتب و مضامین اور غیر مطبوعہ تحقیقی مقالات (برائے فضیلت، ایم، اے، پی، ایچ، ڈی) کا احاطہ کیا گیا ہے (ظ-۱)

مولانا فراہی کے مطبوعہ مضامین و مقالات

تفصیلات اشاعت	ماخذ	مضمون
سلسلہ ۳، فروری ۱۹۸۵ء - ۲۰-۱۱	ماہنامہ تدبر (لاہور)	احکام رسول کا قرآن مجید سے استنباط (ترجمہ خالد مسعود)
۱۳/۵ - ۱۳/۴، ۳۱/۱، ۳۱/۳، مئی، جولائی، ستمبر و اکتوبر ۱۹۸۵ء - ۳۱/۳ - ۳۱/۴	ماہنامہ میثاق (لاہور)	اسباب فقر و تنویر ظلمات (مسعود)
۱۵-۱۲، ۱۵-۱۱، ۱۵-۱۰، ۱۵-۰۹، ۱۵-۰۸، ۱۵-۰۷، ۱۵-۰۶، ۱۵-۰۵، ۱۵-۰۴، ۱۵-۰۳، ۱۵-۰۲، ۱۵-۰۱	ماہنامہ اصلاح (سرگسید)	استقامت کے ترجمہ قرآن کا نمونہ
۱۵-۱۱، ۱۵-۱۰، ۱۵-۰۹، ۱۵-۰۸، ۱۵-۰۷، ۱۵-۰۶، ۱۵-۰۵، ۱۵-۰۴، ۱۵-۰۳، ۱۵-۰۲، ۱۵-۰۱	ماہنامہ اصلاح	اقسام القرآن
۱۵-۱۱، ۱۵-۱۰، ۱۵-۰۹، ۱۵-۰۸، ۱۵-۰۷، ۱۵-۰۶، ۱۵-۰۵، ۱۵-۰۴، ۱۵-۰۳، ۱۵-۰۲، ۱۵-۰۱	ماہنامہ تدبر و ترجمہ قرآن	ترجمہ [ابن احسن اصلاحی]
۱۵-۱۱، ۱۵-۱۰، ۱۵-۰۹، ۱۵-۰۸، ۱۵-۰۷، ۱۵-۰۶، ۱۵-۰۵، ۱۵-۰۴، ۱۵-۰۳، ۱۵-۰۲، ۱۵-۰۱	ماہنامہ تدبر و ترجمہ قرآن	ترتیب و نظام قرآن
۱۵-۱۱، ۱۵-۱۰، ۱۵-۰۹، ۱۵-۰۸، ۱۵-۰۷، ۱۵-۰۶، ۱۵-۰۵، ۱۵-۰۴، ۱۵-۰۳، ۱۵-۰۲، ۱۵-۰۱	ماہنامہ تدبر و ترجمہ قرآن	تفسیر آیت بہم اشد

© rasailojaraid.com

۱۳۳	تفسیر سورہ فیل (ترجمہ امین احسن اصلاحی)	الاصلاح	۱/۱، ۲، ۳، ۴، ۵، ۶، ۷، ۸، ۹، ۱۰، ۱۱، ۱۲، ۱۳، ۱۴، ۱۵، ۱۶، ۱۷، ۱۸، ۱۹، ۲۰، ۲۱، ۲۲، ۲۳، ۲۴، ۲۵، ۲۶، ۲۷، ۲۸، ۲۹، ۳۰، ۳۱، ۳۲، ۳۳، ۳۴، ۳۵، ۳۶، ۳۷، ۳۸، ۳۹، ۴۰، ۴۱، ۴۲، ۴۳، ۴۴، ۴۵، ۴۶، ۴۷، ۴۸، ۴۹، ۵۰، ۵۱، ۵۲، ۵۳، ۵۴، ۵۵، ۵۶، ۵۷، ۵۸، ۵۹، ۶۰، ۶۱، ۶۲، ۶۳، ۶۴، ۶۵، ۶۶، ۶۷، ۶۸، ۶۹، ۷۰، ۷۱، ۷۲، ۷۳، ۷۴، ۷۵، ۷۶، ۷۷، ۷۸، ۷۹، ۸۰، ۸۱، ۸۲، ۸۳، ۸۴، ۸۵، ۸۶، ۸۷، ۸۸، ۸۹، ۹۰، ۹۱، ۹۲، ۹۳، ۹۴، ۹۵، ۹۶، ۹۷، ۹۸، ۹۹، ۱۰۰، ۱۰۱، ۱۰۲، ۱۰۳، ۱۰۴، ۱۰۵، ۱۰۶، ۱۰۷، ۱۰۸، ۱۰۹، ۱۱۰، ۱۱۱، ۱۱۲، ۱۱۳، ۱۱۴، ۱۱۵، ۱۱۶، ۱۱۷، ۱۱۸، ۱۱۹، ۱۲۰، ۱۲۱، ۱۲۲، ۱۲۳، ۱۲۴، ۱۲۵، ۱۲۶، ۱۲۷، ۱۲۸، ۱۲۹، ۱۳۰، ۱۳۱، ۱۳۲، ۱۳۳، ۱۳۴، ۱۳۵، ۱۳۶، ۱۳۷، ۱۳۸، ۱۳۹، ۱۴۰، ۱۴۱، ۱۴۲، ۱۴۳، ۱۴۴، ۱۴۵، ۱۴۶، ۱۴۷، ۱۴۸، ۱۴۹، ۱۵۰، ۱۵۱، ۱۵۲، ۱۵۳، ۱۵۴، ۱۵۵، ۱۵۶، ۱۵۷، ۱۵۸، ۱۵۹، ۱۶۰، ۱۶۱، ۱۶۲، ۱۶۳، ۱۶۴، ۱۶۵، ۱۶۶، ۱۶۷، ۱۶۸، ۱۶۹، ۱۷۰، ۱۷۱، ۱۷۲، ۱۷۳، ۱۷۴، ۱۷۵، ۱۷۶، ۱۷۷، ۱۷۸، ۱۷۹، ۱۸۰، ۱۸۱، ۱۸۲، ۱۸۳، ۱۸۴، ۱۸۵، ۱۸۶، ۱۸۷، ۱۸۸، ۱۸۹، ۱۹۰، ۱۹۱، ۱۹۲، ۱۹۳، ۱۹۴، ۱۹۵، ۱۹۶، ۱۹۷، ۱۹۸، ۱۹۹، ۲۰۰، ۲۰۱، ۲۰۲، ۲۰۳، ۲۰۴، ۲۰۵، ۲۰۶، ۲۰۷، ۲۰۸، ۲۰۹، ۲۱۰، ۲۱۱، ۲۱۲، ۲۱۳، ۲۱۴، ۲۱۵، ۲۱۶، ۲۱۷، ۲۱۸، ۲۱۹، ۲۲۰، ۲۲۱، ۲۲۲، ۲۲۳، ۲۲۴، ۲۲۵، ۲۲۶، ۲۲۷، ۲۲۸، ۲۲۹، ۲۳۰، ۲۳۱، ۲۳۲، ۲۳۳، ۲۳۴، ۲۳۵، ۲۳۶، ۲۳۷، ۲۳۸، ۲۳۹، ۲۴۰، ۲۴۱، ۲۴۲، ۲۴۳، ۲۴۴، ۲۴۵، ۲۴۶، ۲۴۷، ۲۴۸، ۲۴۹، ۲۵۰، ۲۵۱، ۲۵۲، ۲۵۳، ۲۵۴، ۲۵۵، ۲۵۶، ۲۵۷، ۲۵۸، ۲۵۹، ۲۶۰، ۲۶۱، ۲۶۲، ۲۶۳، ۲۶۴، ۲۶۵، ۲۶۶، ۲۶۷، ۲۶۸، ۲۶۹، ۲۷۰، ۲۷۱، ۲۷۲، ۲۷۳، ۲۷۴، ۲۷۵، ۲۷۶، ۲۷۷، ۲۷۸، ۲۷۹، ۲۸۰، ۲۸۱، ۲۸۲، ۲۸۳، ۲۸۴، ۲۸۵، ۲۸۶، ۲۸۷، ۲۸۸، ۲۸۹، ۲۹۰، ۲۹۱، ۲۹۲، ۲۹۳، ۲۹۴، ۲۹۵، ۲۹۶، ۲۹۷، ۲۹۸، ۲۹۹، ۳۰۰، ۳۰۱، ۳۰۲، ۳۰۳، ۳۰۴، ۳۰۵، ۳۰۶، ۳۰۷، ۳۰۸، ۳۰۹، ۳۱۰، ۳۱۱، ۳۱۲، ۳۱۳، ۳۱۴، ۳۱۵، ۳۱۶، ۳۱۷، ۳۱۸، ۳۱۹، ۳۲۰، ۳۲۱، ۳۲۲، ۳۲۳، ۳۲۴، ۳۲۵، ۳۲۶، ۳۲۷، ۳۲۸، ۳۲۹، ۳۳۰، ۳۳۱، ۳۳۲، ۳۳۳، ۳۳۴، ۳۳۵، ۳۳۶، ۳۳۷، ۳۳۸، ۳۳۹، ۳۴۰، ۳۴۱، ۳۴۲، ۳۴۳، ۳۴۴، ۳۴۵، ۳۴۶، ۳۴۷، ۳۴۸، ۳۴۹، ۳۵۰، ۳۵۱، ۳۵۲، ۳۵۳، ۳۵۴، ۳۵۵، ۳۵۶، ۳۵۷، ۳۵۸، ۳۵۹، ۳۶۰، ۳۶۱، ۳۶۲، ۳۶۳، ۳۶۴، ۳۶۵، ۳۶۶، ۳۶۷، ۳۶۸، ۳۶۹، ۳۷۰، ۳۷۱، ۳۷۲، ۳۷۳، ۳۷۴، ۳۷۵، ۳۷۶، ۳۷۷، ۳۷۸، ۳۷۹، ۳۸۰، ۳۸۱، ۳۸۲، ۳۸۳، ۳۸۴، ۳۸۵، ۳۸۶، ۳۸۷، ۳۸۸، ۳۸۹، ۳۹۰، ۳۹۱، ۳۹۲، ۳۹۳، ۳۹۴، ۳۹۵، ۳۹۶، ۳۹۷، ۳۹۸، ۳۹۹، ۴۰۰، ۴۰۱، ۴۰۲، ۴۰۳، ۴۰۴، ۴۰۵، ۴۰۶، ۴۰۷، ۴۰۸، ۴۰۹، ۴۱۰، ۴۱۱، ۴۱۲، ۴۱۳، ۴۱۴، ۴۱۵، ۴۱۶، ۴۱۷، ۴۱۸، ۴۱۹، ۴۲۰، ۴۲۱، ۴۲۲، ۴۲۳، ۴۲۴، ۴۲۵، ۴۲۶، ۴۲۷، ۴۲۸، ۴۲۹، ۴۳۰، ۴۳۱، ۴۳۲، ۴۳۳، ۴۳۴، ۴۳۵، ۴۳۶، ۴۳۷، ۴۳۸، ۴۳۹، ۴۴۰، ۴۴۱، ۴۴۲، ۴۴۳، ۴۴۴، ۴۴۵، ۴۴۶، ۴۴۷، ۴۴۸، ۴۴۹، ۴۵۰، ۴۵۱، ۴۵۲، ۴۵۳، ۴۵۴، ۴۵۵، ۴۵۶، ۴۵۷، ۴۵۸، ۴۵۹، ۴۶۰، ۴۶۱، ۴۶۲، ۴۶۳، ۴۶۴، ۴۶۵، ۴۶۶، ۴۶۷، ۴۶۸، ۴۶۹، ۴۷۰، ۴۷۱، ۴۷۲، ۴۷۳، ۴۷۴، ۴۷۵، ۴۷۶، ۴۷۷، ۴۷۸، ۴۷۹، ۴۸۰، ۴۸۱، ۴۸۲، ۴۸۳، ۴۸۴، ۴۸۵، ۴۸۶، ۴۸۷، ۴۸۸، ۴۸۹، ۴۹۰، ۴۹۱، ۴۹۲، ۴۹۳، ۴۹۴، ۴۹۵، ۴۹۶، ۴۹۷، ۴۹۸، ۴۹۹، ۵۰۰، ۵۰۱، ۵۰۲، ۵۰۳، ۵۰۴، ۵۰۵، ۵۰۶، ۵۰۷، ۵۰۸، ۵۰۹، ۵۱۰، ۵۱۱، ۵۱۲، ۵۱۳، ۵۱۴، ۵۱۵، ۵۱۶، ۵۱۷، ۵۱۸، ۵۱۹، ۵۲۰، ۵۲۱، ۵۲۲، ۵۲۳، ۵۲۴، ۵۲۵، ۵۲۶، ۵۲۷، ۵۲۸، ۵۲۹، ۵۳۰، ۵۳۱، ۵۳
-----	--	---------	---

۲۰۸-۲۱۵-۲۱۶-۲۱۷-۲۱۸-۲۱۹-۲۲۰-۲۲۱-۲۲۲-۲۲۳-۲۲۴-۲۲۵-۲۲۶-۲۲۷-۲۲۸-۲۲۹-۲۳۰-۲۳۱-۲۳۲-۲۳۳-۲۳۴-۲۳۵-۲۳۶-۲۳۷-۲۳۸-۲۳۹-۲۴۰-۲۴۱-۲۴۲-۲۴۳-۲۴۴-۲۴۵-۲۴۶-۲۴۷-۲۴۸-۲۴۹-۲۵۰-۲۵۱-۲۵۲-۲۵۳-۲۵۴-۲۵۵-۲۵۶-۲۵۷-۲۵۸-۲۵۹-۲۶۰-۲۶۱-۲۶۲-۲۶۳-۲۶۴-۲۶۵-۲۶۶-۲۶۷-۲۶۸-۲۶۹-۲۷۰-۲۷۱-۲۷۲-۲۷۳-۲۷۴-۲۷۵-۲۷۶-۲۷۷-۲۷۸-۲۷۹-۲۸۰-۲۸۱-۲۸۲-۲۸۳-۲۸۴-۲۸۵-۲۸۶-۲۸۷-۲۸۸-۲۸۹-۲۹۰-۲۹۱-۲۹۲-۲۹۳-۲۹۴-۲۹۵-۲۹۶-۲۹۷-۲۹۸-۲۹۹-۳۰۰-۳۰۱-۳۰۲-۳۰۳-۳۰۴-۳۰۵-۳۰۶-۳۰۷-۳۰۸-۳۰۹-۳۱۰-۳۱۱-۳۱۲-۳۱۳-۳۱۴-۳۱۵-۳۱۶-۳۱۷-۳۱۸-۳۱۹-۳۲۰-۳۲۱-۳۲۲-۳۲۳-۳۲۴-۳۲۵-۳۲۶-۳۲۷-۳۲۸-۳۲۹-۳۳۰-۳۳۱-۳۳۲-۳۳۳-۳۳۴-۳۳۵-۳۳۶-۳۳۷-۳۳۸-۳۳۹-۳۴۰-۳۴۱-۳۴۲-۳۴۳-۳۴۴-۳۴۵-۳۴۶-۳۴۷-۳۴۸-۳۴۹-۳۵۰-۳۵۱-۳۵۲-۳۵۳-۳۵۴-۳۵۵-۳۵۶-۳۵۷-۳۵۸-۳۵۹-۳۶۰-۳۶۱-۳۶۲-۳۶۳-۳۶۴-۳۶۵-۳۶۶-۳۶۷-۳۶۸-۳۶۹-۳۷۰-۳۷۱-۳۷۲-۳۷۳-۳۷۴-۳۷۵-۳۷۶-۳۷۷-۳۷۸-۳۷۹-۳۸۰-۳۸۱-۳۸۲-۳۸۳-۳۸۴-۳۸۵-۳۸۶-۳۸۷-۳۸۸-۳۸۹-۳۹۰-۳۹۱-۳۹۲-۳۹۳-۳۹۴-۳۹۵-۳۹۶-۳۹۷-۳۹۸-۳۹۹-۴۰۰-۴۰۱-۴۰۲-۴۰۳-۴۰۴-۴۰۵-۴۰۶-۴۰۷-۴۰۸-۴۰۹-۴۱۰-۴۱۱-۴۱۲-۴۱۳-۴۱۴-۴۱۵-۴۱۶-۴۱۷-۴۱۸-۴۱۹-۴۲۰-۴۲۱-۴۲۲-۴۲۳-۴۲۴-۴۲۵-۴۲۶-۴۲۷-۴۲۸-۴۲۹-۴۳۰-۴۳۱-۴۳۲-۴۳۳-۴۳۴-۴۳۵-۴۳۶-۴۳۷-۴۳۸-۴۳۹-۴۴۰-۴۴۱-۴۴۲-۴۴۳-۴۴۴-۴۴۵-۴۴۶-۴۴۷-۴۴۸-۴۴۹-۴۵۰-۴۵۱-۴۵۲-۴۵۳-۴۵۴-۴۵۵-۴۵۶-۴۵۷-۴۵۸-۴۵۹-۴۶۰-۴۶۱-۴۶۲-۴۶۳-۴۶۴-۴۶۵-۴۶۶-۴۶۷-۴۶۸-۴۶۹-۴۷۰-۴۷۱-۴۷۲-۴۷۳-۴۷۴-۴۷۵-۴۷۶-۴۷۷-۴۷۸-۴۷۹-۴۸۰-۴۸۱-۴۸۲-۴۸۳-۴۸۴-۴۸۵-۴۸۶-۴۸۷-۴۸۸-۴۸۹-۴۹۰-۴۹۱-۴۹۲-۴۹۳-۴۹۴-۴۹۵-۴۹۶-۴۹۷-۴۹۸-۴۹۹-۵۰۰-۵۰۱-۵۰۲-۵۰۳-۵۰۴-۵۰۵-۵۰۶-۵۰۷-۵۰۸-۵۰۹-۵۱۰-۵۱۱-۵۱۲-۵۱۳-۵۱۴-۵۱۵-۵۱۶-۵۱۷-۵۱۸-۵۱۹-۵۲۰-۵۲۱-۵۲۲-۵۲۳-۵۲۴-۵۲۵-۵۲۶-۵۲۷-۵۲۸-۵۲۹-۵۳۰-۵۳۱-۵۳۲-۵۳۳-۵۳۴-۵۳۵-۵۳۶-۵۳۷-۵۳۸-۵۳۹-۵۴۰-۵۴۱-۵۴۲-۵۴۳-۵۴۴-۵۴۵-۵۴۶-۵۴۷-۵۴۸-۵۴۹-۵۵۰-۵۵۱-۵۵۲-۵۵۳-۵۵۴-۵۵۵-۵۵۶-۵۵۷-۵۵۸-۵۵۹-۵۶۰-۵۶۱-۵۶۲-۵۶۳-۵۶۴-۵۶۵-۵۶۶-۵۶۷-۵۶۸-۵۶۹-۵۷۰-۵۷۱-۵۷۲-۵۷۳-۵۷۴-۵۷۵-۵۷۶-۵۷۷-۵۷۸-۵۷۹-۵۸۰-۵۸۱-۵۸۲-۵۸۳-۵۸۴-۵۸۵-۵۸۶-۵۸۷-۵۸۸-۵۸۹-۵۹۰-۵۹۱-۵۹۲-۵۹۳-۵۹۴-۵۹۵-۵۹۶-۵۹۷-۵۹۸-۵۹۹-۶۰۰-۶۰۱-۶۰۲-۶۰۳-۶۰۴-۶۰۵-۶۰۶-۶۰۷-۶۰۸-۶۰۹-۶۱۰-۶۱۱-۶۱۲-۶۱۳-۶۱۴-۶۱۵-۶۱۶-۶۱۷-۶۱۸-۶۱۹-۶۲۰-۶۲۱-۶۲۲-۶۲۳-۶۲۴-۶۲۵-۶۲۶-۶۲۷-۶۲۸-۶۲۹-۶۳۰-۶۳۱-۶۳۲-۶۳۳-۶۳۴-۶۳۵-۶۳۶-۶۳۷-۶۳۸-۶۳۹-۶۴۰-۶۴۱-۶۴۲-۶۴۳-۶۴۴-۶۴۵-۶۴۶-۶۴۷-۶۴۸-۶۴۹-۶۵۰-۶۵۱-۶۵۲-۶۵۳-۶۵۴-۶۵۵-۶۵۶-۶۵۷-۶۵۸-۶۵۹-۶۶۰-۶۶۱-۶۶۲-۶۶۳-۶۶۴-۶۶۵-۶۶۶-۶۶۷-۶۶۸-۶۶۹-۶۷۰-۶۷۱-۶۷۲-۶۷۳-۶۷۴-۶۷۵-۶۷۶-۶۷۷-۶۷۸-۶۷۹-۶۸۰-۶۸۱-۶۸۲-۶۸۳-۶۸۴-۶۸۵-۶۸۶-۶۸۷-۶۸۸-۶۸۹-۶۹۰-۶۹۱-۶۹۲-۶۹۳-۶۹۴-۶۹۵-۶۹۶-۶۹۷-۶۹۸-۶۹۹-۷۰۰-۷۰۱-۷۰۲-۷۰۳-۷۰۴-۷۰۵-۷۰۶-۷۰۷-۷۰۸-۷۰۹-۷۱۰-۷۱۱-۷۱۲-۷۱۳-۷۱۴-۷۱۵-۷۱۶-۷۱۷-۷۱۸-۷۱۹-۷۲۰-۷۲۱-۷۲۲-۷۲۳-۷۲۴-۷۲۵-۷۲۶-۷۲۷-۷۲۸-۷۲۹-۷۳۰-۷۳۱-۷۳۲-۷۳۳-۷۳۴-۷۳۵-۷۳۶-۷۳۷-۷۳۸-۷۳۹-۷۴۰-۷۴۱-۷۴۲-۷۴۳-۷۴۴-۷۴۵-۷۴۶-۷۴۷-۷۴۸-۷۴۹-۷۵۰-۷۵۱-۷۵۲-۷۵۳-۷۵۴-۷۵۵-۷۵۶-۷۵۷-۷۵۸-۷۵۹-۷۶۰-۷۶۱-۷۶۲-۷۶۳-۷۶۴-۷۶۵-۷۶۶-۷۶۷-۷۶۸-۷۶۹-۷۷۰-۷۷۱-۷۷۲-۷۷۳-۷۷۴-۷۷۵-۷۷۶-۷۷۷-۷۷۸-۷۷۹-۷۸۰-۷۸۱-۷۸۲-۷۸۳-۷۸۴-۷۸۵-۷۸۶-۷۸۷-۷۸۸-۷۸۹-۷۹۰-۷۹۱-۷۹۲-۷۹۳-۷۹۴-۷۹۵-۷۹۶-۷۹
--

افاداتِ فرابیؒ

مضمون	مرتب	مقام اشاعت	تفصیلات اشاعت
اجماع کی تین قسمیں	خالد مسعود	میثاق	۴/۱، اکتوبر ۱۹۶۳ء، صفحہ ۲۸-۳۴
احکام شریعت کا مقصد اور اصول تشریح	خالد مسعود	میثاق	۴/۲، اگست و ستمبر ۱۹۶۳ء، صفحہ ۲۰-۳۳
اصول تفسیر	خالد مسعود	میثاق	۴/۶، ۱۵، اپریل، مئی ۱۹۶۲ء، صفحہ ۲۰-۲۱، جولائی، اگست ۱۹۶۲ء، صفحہ ۷۵، مئی، جون ۱۹۶۳ء، صفحہ ۲۹-۳۸، ۲۴-۳۲
احمال کی جزا و سزا کا تصور	خالد مسعود	تدبر	۴/۲۱-۲۹، ۳۶-۳۷، اکتوبر ۱۹۶۹ء، صفحہ ۳۸-۳۹
تخلیق اور اس کی غایت	خالد مسعود	میثاق	۴/۱۵، اپریل ۱۹۶۸ء، صفحہ ۸-۱۹
تخلیق اور اس کی غایت	خالد مسعود	تدبر	۴/۱۹، جنوری ۱۹۸۶ء، صفحہ ۳۸-۳۹
توحید پر قرآن سے استدلال	خالد مسعود	تدبر	۴/۳۲، جولائی ۱۹۹۰ء، صفحہ ۳۲-۳۳
حکمتِ موم و جہاد	خالد مسعود	میثاق	۱/۱، جنوری ۱۹۶۴ء، صفحہ ۲۵-۳۲
دنیا میں خیر و شر کے وجود کا مسئلہ	خالد مسعود	میثاق	۴/۱۵، جولائی ۱۹۶۸ء، صفحہ ۳۱-۳۲
دین کا نظام	خالد مسعود	میثاق	۱/۱۰، اکتوبر ۱۹۶۰ء، صفحہ ۴۱-۴۸

✽ اس حصہ میں ان مضامین کو شامل کیا جا رہا ہے جو بعض رسائل میں "افادات" فرابیؒ کے تحت شائع ہوئے ہیں لیکن ان مضامین سے یہ واضح نہیں ہوتا کہ یہ مولانا فرابیؒ کی غیر مطبوعہ تحریروں کے ترجمے ہیں یا ان میں مولانا فرابیؒ کی کسی تصنیف کی روشنی میں متعلقہ موضوع پر اظہارِ خیال کیا گیا ہے "افادات فرابیؒ" کے تحت شائع شدہ جن مضامین میں اس نوع کی وضاحت ملتی ہے انھیں اسی کے مطابق اس کتابیات کے متعلقہ حصوں میں شامل کیا گیا ہے۔

۳/۱۵، مارچ ۱۹۶۹ء - ۳۶-۴۰	میشاق	خالد مسعود	صفات باری تعالیٰ
۵۸-۵۹، ۷، جون جولائی ۱۹۶۹ء - ۳۶-۴۰	میشاق	خالد مسعود	عصمت انبیاء
۲/۱۵، فروری ۱۹۶۹ء - ۳۵-۴۰	میشاق	خالد مسعود	عقائد پر قرآن سے استدلال
۱/۱۲، جولائی ۱۹۶۹ء، ص ۳-۵	میشاق	خالد مسعود	عقیدہ شفاعت
۳/۱۶، مارچ ۱۹۶۹ء - ۱۵-۱۷	میشاق	خالد مسعود	قرآن حکیم کی تمثیلات
۲/۱۳، فروری ۱۹۶۹ء - ۳۱-۳۴	میشاق	خالد مسعود	مصائب و تکالیف کا سرچشمہ
۹/۱۰، ستمبر ۱۹۶۹ء، ص ۳۱-۳۷	میشاق	خالد مسعود	معجزہ کی حقیقت
۳۲/۳۶، نومبر ۱۹۶۹ء - ۳۳-۳۴	ماہنامہ القرآن	خالد مسعود	معجزہ کی حقیقت
	(لکھنؤ)	خالد مسعود	
۲/۱۰، فروری ۱۹۶۹ء - ۳۵-۴۴	میشاق	خالد مسعود	بنی و مقام رسالت
۴/۱۲، اکتوبر ۱۹۶۹ء - ۳۱-۳۶	میشاق	خالد مسعود	نفس میں گناہوں کا سرچشمہ
۴-۵/۹، نومبر - دسمبر ۱۹۶۹ء - ۳۱-۳۴	میشاق	خالد مسعود	نماز کی حقیقت
۳/۱۰، مارچ، اپریل ۱۹۶۹ء - ۴۱-۵۱	میشاق	خالد مسعود	دعویٰ کی حقیقت
۱۰/۱۵، اکتوبر ۱۹۶۹ء - ۴۱-۴۶	میشاق	خالد مسعود	ہدایت و ضلالت

مولانا فراہی کے مطبوعہ مکاتیب:

عنوان مکتوب	مکتوب الیہ	تاریخ	مضمون	تفصیلات اشاعت
علامہ فراہی کا ایک تعلیمی خط	ڈاکٹر محمد علی شاہ (حیدرآباد)	۲۵ اگست ۱۹۱۳ء	سورہ بقرہ، سورہ ملکہ سورہ احزاب کی بعض آیات سے متعلق استفسار کا جواب	الاصلاح، ۲/۱، فروری ۱۹۳۶ء، ص ۳۳-۳۹
مکتوب مولانا محمد الدین فراہی	نامعلوم	۱۶ اکتوبر ۱۹۱۵ء	حجاب کے مسئلہ پر اظہار خیال	ماہنامہ نقوش (الہ پور) مکاتیب شمارہ نمبر ۵-۶، نومبر ۱۹۵۶ء ۸۳/۲

* اس صفحے کے تحت وہ خطوط ذکر نہیں ہیں جن کا تفصیلی تجزیاتی مطالعہ مضمون کی صورت میں شائع ہوا ہے۔ اس نوع کے خطوط مولانا فراہی پر مطبوعہ مضامین کے حصہ میں شامل کیے گئے ہیں۔

مطبوعہ کلام (متفرقات)

پیامِ امیرِ اردو نظم	معارف	۱۴/ جولائی ۱۹۱۹ء ص ۷۷
تبرکاتِ حمید (فارسی و اردو باغیات)	معارف	۲۹/۶، جون ۱۹۳۶ء ص ۴۵
تبرکاتِ حمید (اردو غزل)	فاران (بجنور)	۲/۳، فروری ۱۹۳۷ء ص ۵۳
چند متفرق اردو اشعار	الاصلاح	۱۳/۱، مارچ ۱۹۳۶ء ص ۵۹
غزل (فارسی)	الاصلاح	۱/۶، جون ۱۹۳۶ء ص ۵۴
غزل (فارسی)	الاصلاح	۱/۹، ستمبر ۱۹۳۶ء ص ۵۵
غزل (فارسی)	الاصلاح	۱۲/۱، دسمبر ۱۹۳۶ء ص ۵۸
غزل (فارسی)	الاصلاح	۱/۲، جنوری ۱۹۳۷ء ص ۵۲
غزل (فارسی)	الاصلاح	۲/۲، فروری ۱۹۳۷ء ص ۵۷
فی ذکرِ المحیۃ الکبریٰ (عربی)	الغنیاء	۲/۳، ریح الآخر ۱۳۵۳ھ ۱۳۶-۱۳۷
"تکلیف حافظا" (فارسی غزل)	الاصلاح	۱/۶ فروری ۱۹۳۶ء ص ۵۵

مولانا فرامیؒ پر مطبوعہ کتب

نام کتاب	مصنف / مرتب	ناشر	مطبع	سن اشاعت	صفحات
اسلام کا نظام ارواحانی اور علامہ فرامیؒ	محمد فاروق خاں	مرکزی مکتبہ اسلامی، دہلی	جمال پرنٹنگ پریس، دہلی	۱۹۹۱ء	۶۴
حیاتِ حمید	عبدالرحمن ناظمِ اسلامی	دائرہ حمید پریس، سرگامپور	مطبع معارفِ علم گڑھ	۱۹۹۵ء	۶۴
علامہ حمید الدین فرامیؒ اہل علم و دانش کی نظر میں		دائرہ حمید پریس، سرگامپور	بدون تاریخ		۳۴
علامہ حمید الدین فرامیؒ ایک عظیم فخرِ اہل بیت	محمد عنایت الدین سبحانی	مکتبہ الاصلاح، سرگامپور	اسرار الکی پریس، الرباد	۱۹۷۸ء	۱۶۸

۱۔ علامہ اقبال کی مشہور نظم "بھی اے حقیقت منظرِ نظر آبیاس مجاز میں" کی زمین میں کبھی گئی اس نظم پر تھکا نام ذکر نہیں لیکن یہ محض کے نوٹ سے یہ واضح ہو گیا کہ مولانا فرامیؒ کی نظر سے

تحقیقی مقالات

عنوان مقال	مقال نگار	برائے	شعبہ	یونیورسٹی / ادارہ	سن تکمیل	صفحات
امام حمید الدین خراسانی فی التفسیر والآراء علوم القرآن	اشہد رفیق	فضیلت	کلیۃ الشریعہ	دارالعلوم ندوۃ العلماء لکھنؤ	۱۹۸۳ء	۱۱۱
حیدر علی خراسانی منہج فی تفسیر القرآن و اثر ذالک فی الہند	سید سید احسن عابدی	پی، ایچ، ڈی	کلیۃ علوم اسلامیہ	جامعہ اذہر تہاہو ادام غکھلا	۱۹۹۲ء	۱۹۶
افراسی و اثرہ فی تفسیر القرآن	سعید الدین علی	پی، ایچ، ڈی	عربی	مسلم یونیورسٹی لکھنؤ	۱۹۹۵ء	۱۲۲
مفہوم القرآن و تفسیر	محمد امین املائی	پی، ایچ، ڈی	عربی	لکھنؤ یونیورسٹی لکھنؤ	۱۹۹۵ء	۲۶۶

مولانا فراہی پر مطبوعہ معنائین

مضمون	مضمون نگار	ماخذ	تفصیلات اشاعت
مسابیہ قرآن [مولانا فراہی کے انکار کی توضیح]	مجید خاں	میشاق	۱۹۸۲ء، اگست، ۳۱-۳۸

مولانا فراہی پر معنائین کے تحت رسائل و مجلات میں شائع شدہ معنائین کے علاوہ ان معنائین کو بھی شامل کیا گیا ہے جو علیحدہ باب کی صورت میں مختلف کتابوں میں دستیاب ہیں۔ اس حصہ میں ان معنائین کو بھی نظر انداز نہیں کیا گیا ہے جو خالصہ تنقیدی نقطہ نظر سے لکھے گئے ہیں۔ اس حصہ میں مولانا فراہی کے کسی خط یا خطوط کے تجزیاتی مطالعہ پر خصل معنائین بھی شامل ہیں۔ معنائین کے عناوین کے ذیل میں دو طرح کے قوسین : ۱- [دیئے گئے ہیں۔ اول الذکر کے تحت مضمون نگار کی اپنی وضاحت مذکور ہے اور موخر الذکر مرتب کتابیات کا اضافہ ہے۔ قوسین میں مضمون کی نوعیت کی وضاحت کے علاوہ عربی و فارسی معنائین کی نشاندہی بھی کی گئی ہے۔ ماخذ کے کالم میں ہر رسالہ یا مجلہ کے پہلی بار ذکر کے موقع پر اس کی بیقات اشاعت و مقام اشاعت کی ہر بات بھی کی گئی ہے۔

۱/۴، جنوری ۱۹۶۲ء ص ۳۵-۲۵	میثاق	خالد مسعود	اسلام اور امت مسلمہ (ماخوذ از مفردات القرآن، تفسیر سورہ کوثر اور ذبح کون ہے)
۵-۲، ستمبر ۱۹۶۹ء ص ۵۳-۵۲	اہتمام حیات نو (البر یا گج)	ابو یحییٰ فلاحی	۔۔۔ اسے کیا کہیے (محمد رفی الاسلام ندوی کے مضمون "مولانا فرای کی ایک تصنیف" پر ناقدا نذاریہ)
۱۳/۷، اگست ۱۹۶۷ء ص ۱۷-۱۶	الرشاد	عبد الحمید ندوی	اقسام القرآن - صحیح لفظ نظر سے - [مولانا فرای کے انکار کی ترجمانی]
۷/۷، رجب ۱۳۵۷ھ ص ۲۵۳-۲۶۰	الغنیاء	شیخ محمد الندوی (اصلاحی) (ابواللیث اصلاحی)	الامام حمید الدین فرای (عربی)
۱۸/۵، نومبر ۱۹۸۰ء ص ۲۳-۳۵	فکر و نظر	شرف الدین اصلاحی	ایک قطعہ تاریخ و فات [متعلق بر مولانا فرای]
۱۸/۱۲، جون ۱۹۸۱ء ص ۶۳-۶۸	فکر و نظر	محمد اجمل اصلاحی	ایک علمی خط [مولانا فیض الحسن سہارنپوری کے دیوانی ریاض الفیض پر مولانا فرای کے تواشی سے متعلق]
۲/۷، فروری ۱۹۶۲ء ص ۲۸-۳۲	میثاق	خالد مسعود	ایمان (مفردات، سورہ اخلاص اور سورہ کوثر کی روشنی میں)
۱۹/۵، نومبر ۱۹۸۱ء ص ۴۲-۵۱	فکر و نظر	شرف الدین اصلاحی	ہا قیات فرای - ایک نو دریافت غیر مطبوعہ خط
۱۸/۳، ستمبر ۱۹۸۰ء ص ۳۸-۴۲	فکر و نظر	شرف الدین اصلاحی	ہا قیات فرای - منظومہ صرف

Indianapolis
(U.S.A.)
1983
pp.6-9.

Themetical and
Structural Coherence
in the Quran :
A Study of Islahi's
Concept of Nazm

Mustansir Mir

Biographical Sketches
of Farahi and Islahi

۱۲/۱۸، مئی ۱۹۸۱ء - ۲۸ - ۴۲	فکر و نظر	شرف الدین اصلاحی	ترجمانِ فرہادی سے ایک ملاقات
۱۲/۱۴، فروری ۱۹۹۱ء - ۸۵ - ۱۰۹	معارف	شرف الدین اصلاحی	ترجمان القرآن مولانا حمید الدین فرہادی
المطبعة السلفية، القاہرہ ۱۳۴۹ھ	امعان فی	سید سلیمان ندوی	ترجمہ العلم عبد الحمید الفزہای
ص ۱ - ح (مقدمہ)	اقام القرآن		
۲/۵ جولائی - دسمبر ۱۹۹۹ء، ص ۱۱۹ - ۱۱۹	علوم القرآن	محمد اجمل اصلاحی	تغایب فرہادی کا غیر مطبوعہ سرمایہ
۱۹ جولائی ۱۹۸۱ء - ۵۹ - ۵۹	فکر و نظر	محمد اجمل اصلاحی	تہجج واستدراک [نرمغون ڈاکٹر]
			شرف الدین اصلاحی - المنہارات
			من قسم الشعر - فرہادی کی طرف منسوب
			ایک مجموعہ انتخاب [
۶/ جمادی الاخریٰ ۱۳۵۴ھ	ترجمان القرآن	ابوالیث شیعہ محمد ندوی	تفسیر سورۃ الفیل علامہ حمید الدین
۴۴۴ - ۴۴۴			فرہادی -
۵۱/۱۱، اکتوبر نومبر ۱۹۵۵ء - ۶ - ۱۹	الرشاد	شیراز مرہٹھی	تفسیر سورۃ فیل
یونائیٹڈ بک کارپوریشن، کراچی	ایضاح القرآن	مینا الدین اصلاحی	اتکلیل فی اصول التاویل
(بدون تاریخ) ص ۲۸۹ - ۳۷۲			[ایک تجزیاتی مطالعہ]
۱/۱۴، نومبر ۱۹۶۱ء - ۱۵ - ۱۹	ماہنامہ مجامعہ	امین احسن اصلاحی	حروف مقطعات سے متعلق
(نئی دہلی)			مولانا فرہادی کی تحقیق
ہندوستان پبلیکیشنز دہلی ۱۹۸۴ء	تاریخ و کونٹ جہاد	عبید اللہ فہد غلائی	حمید الدین فرہادی
۲۶۵ - ۲۶۵			
۱۴/۱، ۱۹۸۰ء - ۱۵ - ۱۵	ثقافت ہند (دہلی)	محمد اجمل اصلاحی	الدرارۃ الحمیدیر
۱۱/۱، اکتوبر ۱۹۳۳ء - ۲۰ - ۲۰	ماہنامہ شمس الاسلام	محمد عالم آسی امرتسری	سورۃ فیل کی تفسیر اور علامہ فرہادی
(بھیرہ - پنجاب)			
۱/۱، جنوری ۱۹۷۱ء - ۱۵ - ۱۵	معارف	عبد السلام ندوی	سورۃ قیامت کے چند نکات [مولانا
			فرہادی کی تفسیر]

کتابیات فراہمی

۱۳۱

۷۴/۲ جولائی ۱۹۸۷ء ص ۵۵-۷۴	علوم القرآن	اشہد رفیق ندوی	شیخ الاسلام ابن تیمیہ اور مولانا فاضل کے مناجات تفسیر کا ایک تقابلی مطالعہ
۳۲۲۴-۳۲۲۶ نومبر ۱۹۸۳ء ص ۳۲۲-۳۲۲۴	معارف	سید سلیمان ندوی	الصلوۃ علی ترجمان القرآن - اہ مولانا حمید الدین [شذرات]
۷۴/۸ مارچ ۱۹۸۷ء ص ۷۴-۷۵	ماہنامہ الطیغٹ الاسلامی (الکھنؤ)	احتمشام احمد ندوی	عبد الحمید الفراءہی و نظریۃ فی تفسیر القرآن [عربی]
۲۱/۱۱ فروری ۱۹۸۳ء ص ۱۳-۲۱	ماہنامہ فالان (اکراچی)	عبد الحمید اصلاحی	عربیوں کی بلاغت [افکار فراہمی کی تشریح و توضیح]
۱۸/۳ ستمبر ۱۹۸۷ء ص ۱۸-۱۷	فکر و نظر	شرف الدین اصلاحی	عربی خوب مولانا فراہمی کے رسائل
۲/۱۲ فروری ۱۹۹۰ء ص ۲۹-۳۹	ماہنامہ زندگی نو (نئی دہلی)	محمد ادریس فلاحی	علامہ حمید الدین فراہمی - بحیثیت مفسر قرآن
۱۴/۹ ستمبر ۱۹۸۷ء ص ۱۱-۱۴	ماہنامہ دوام (ٹانڈہ)	عبید اللہ فراہمی	علامہ فراہمی
۷۸/۲۱۳ جولائی ۱۹۹۰ء ص ۷۵-۷۸	ذکرئی	محمد ادریس فلاحی	علامہ فراہمی چودھویں صدی ہجری کا ابن تیمیہ
۷۱/۸ اگست ۱۹۸۶ء ص ۵۷-۷۱	الاصلاح	—	فتنہ تکفیر (یعنی اکابر کی رائیں) [علامہ شبلی و مولانا فراہمی پر تکفیر کے فتویٰ پر مولانا آزاد، مولانا مظاہر حسن گیلانی، مولانا محمد سجاد اور مولانا عبدالمجید دریا بادی کے تاثرات]
۵/۸ جمادی الاولیٰ ۱۴۰۵ء ۲۴/۱-۲۵	ترجمان القرآن	سید ابوالاعلیٰ مودودی	فتنہ تکفیر (مولانا شبلی و مولانا حمید الدین پر تکفیر کا فتویٰ اور اس پر ایک نظر)

سید ابوالاعلیٰ مودودی	ترجمان القرآن	۶/۸، جمادی الاخریٰ ۱۹۵۵ھ ۴۸۴-۴۸۵
امین احسن اصلاحی	الاصلاح	۱/۱، جولائی ۱۹۳۶ء ص ۱-۸
معین الدین اعظمی	البحث الاسلامی	۳۳/۱، اپریل - مئی ۱۹۸۶ء ۷۹-۸۰
شرق الدین اصلاحی	فکرو نظر	۱۸/۱۲، جون ۱۹۸۱ء ص ۲۶-۴۴
امین احسن اصلاحی	تدبر	سلسلہ ۲، فروری ۱۹۸۲ء ص ۴۳-۴۶
خالد مسعود	تدبر	سلسلہ ۲۳، دسمبر ۱۹۸۲ء فروری ۱۹۸۳ء ص ۶۲
محمد عنایت اللہ سبحانی	حیات نو	۴/۲، ۳، ۴، فروری، مارچ، اپریل ۱۹۸۹ء ص ۲۸-۳۶، ۲۷-۴۱، ۳۹-۵۰
محمد عنایت اللہ سبحانی	تدبر	سلسلہ ۲۸، ۲۹، مئی ۱۹۸۹ء ستمبر ۱۹۸۹ء ۳۹-۴۸، ۴۶-۵۵
صیاد الدین اصلاحی	ایضاح القرآن	محولہ بالا ص ۲۹-۴۹
صیاد الدین اصلاحی	سرباہی اسلام	۲/۲، اپریل ۱۹۸۹ء ص ۵-۳۰
صیاد الدین اصلاحی	ایضاح القرآن	محولہ بالا ص ۵-۲۸
صیاد الدین اصلاحی	اسلام و عصر جدید	۲/۲، اپریل ۱۹۸۹ء ص ۳۲-۵۰

(بلسلسلہ) فتنہ تکفیر

فتنہ تکفیر [مولانا شبلی دہلوی افغانی
پر کفر کے فتویٰ کا تنقیدی جائزہ]العزہ ای و الترابط الفکری فی القرآن
[عربی]فراہی کے دو نایاب فارسی ترجمے۔
بدع الاسلام و طبقات بن سعدفراہی مکتب فکر کی بعض خصوصیات
[بصورت مذاکرہ]

فکر فراہی

قدامت پرستی کا کیسا جنون ہے یہ
[چودھری محمد رفیق کے مضمون قرآن

میں المحاب قبل کا واقعہ پر استدراک]

قدامت پرستی کا کیسا جنون
ہے یہقرآن مجید کا طرزِ تحاطب و طریقہ خطابت
[مولانا فراہی کے خیالات کی ترجمانی]قرآن مجید کے اصول و تاویل
[بحوالہ التکمیل فی اصول التاویل]قرآن مجید کے بعض اسالیب
[مولانا فراہی کے خیالات کی ترجمانی]

قرآن مجید کے بعض اسالیب

کتا بیات فرہی

۱۳۳

۳/۳، اگست ۱۹۶۴ء، ص ۴۲-۴۹	الفرقان	وحید الدین خاں	قرآن کی قسمیں [امعان فی اقسام القرآن کی روشنی میں]
۲/۳، اپریل ۱۹۶۶ء، ص ۲۲-۳۲	ماہنامہ الندوہ (الکھنؤ)	شبلی نعمانی	قرآن مجید میں خدا نے قسمیں کیوں کھائیں [امعان فی اقسام القرآن کی تلخیص]
۱/۳۸-۳۵، مطبع محارف، اعظم گڑھ ۱۹۵۴ء	مقالات شبلی	شبلی نعمانی	قرآن مجید میں خدا نے قسمیں کیوں کھائیں
۱۲/۵۸-۵۴، اپریل-مئی ۱۹۶۶ء، ص ۳۱-۴۱	الرشاد	اشہد رفیق اعظمی	قرآن مجید میں نظم و ترتیب اور مولانا فراہی
۱۹/۲، ۳، ۴، اپریل و مئی ۱۹۸۸ء، ص ۱۹-۳۳، ۳۹-۳۰	ترجمان القرآن	چودھری محمد رفیق	قرآن مجید میں اصحاب فیل کا واقعہ [نقد افکار فرہی]

XXIX/1,
spring, 1990,
pp.5-28.

Quarterly
Islamic studies
(Islamabad)

Mustansir Mir

The Quranic Oath:
Farahi's Interpretation

۱/۱۸، اپریل ۱۹۸۸ء، ص ۳۵-۵۱	فکر و نظر	شرف الدین اصلاحی	المختارات من قسم الشعر- فرہی کی طرف منسوب ایک مجموعہ انتخاب
۸/۱، اگست ۱۹۳۶ء، ص ۸-۱	الاصلاح	امین احسن اصلاحی	مدرسۃ الاصلاح اور علامہ شبلی و علامہ حمید الدین فرہی
مرکزی مکتبہ جماعت اسلامی، لاہور (بدون تاریخ)، ص ۲۱-۵۰ (مقدمہ)	مجموعہ نقاد فرہی	امین احسن اصلاحی	مصنف [مولانا فرہی] کے محقق حالات زندگی
جدید اردو ٹائپ پریس، لاہور (بدون تاریخ)، ص ۶۹-۸۴	المقالات الخمس	سعید الفصاری	معلم عبد الحمید فرہی من حیث شاعر فارسی [فارسی]
۱۳۳-۱۳۱، ۱۹۶۹ء، مکتبہ باجادی، کلکتہ	معاصرین	عبدالمجاہد ربامادی	مفسر الفراءہی

مناسک حج کی تاریخ مولانا فرہی	محمد رفی الاسلام ندوی	حیات نو	۶۱۵/۲، مئی، جون، جولائی ۱۹۸۶ء ص ۱۷۸-۲۸۸، ۲۲
اور ان کے تلامذہ کے افکار کا تفصیلی مطالعہ			
مناسک حج کی تاریخ- توضیح بر جائزہ [جواب الجواب]	محمد رفی الاسلام ندوی	الرشاد	۲۱/۱۸، جنوری ۱۹۹۰ء ص ۳۰۰-۳۰۲
مولانا حمید الدین	سید سلیمان ندوی	معارف	۲۱/۲۷، جنوری و فروری ۱۹۳۱ء ص ۱۷۸-۸۵، ۱۷۹
مولانا حمید الدین	سید سلیمان ندوی	الاصلاح	۱۲/۱۱، نومبر و دسمبر ۱۹۳۷ء ص ۳۷۷-۳۵۷، ۳۲۲
مولانا حمید الدین فراہی	سید سلیمان ندوی	یاد رفتگان	۱۱/۱۱، ۱۹۸۷ء ص ۱۱۱-۱۳۲
مولانا حمید الدین فراہی	امین احسن اصلاحی	اشراق	۶/۳، جون ۱۹۹۱ء ص ۳۷-۶۱
مولانا حمید الدین فراہی	[مختلف اہل علم کے تاثرات کی تلخیص]	الاصلاح	۱۰/۱، اکتوبر ۱۹۳۷ء ص ۵۳-۶۱
مولانا حمید الدین فراہی	نجم الدین اصلاحی	ماہنامہ تذکرہ (دیوبند)	۸/۱، ۱۲/۱۱، ۱۳/۱۱، ستمبر و دسمبر ۱۹۵۹ء جنوری و فروری ۱۹۶۰ء ص ۳۷-۳۳
مولانا حمید الدین فراہی	سید ابوالاعلیٰ مودودی	شخصیات	مکتبہ ذکری، راجپور ۱۹۶۹ء ص ۱۹۳-۱۹۶
مولانا حمید الدین فراہی	حبیب الرحمن قاسمی	تذکرہ علامہ اعظم گرامی	جامعہ اسلامیہ بنارس ۱۹۷۶ء ص ۷۹-۸۸
مولانا حمید الدین فراہی	محمد یونس نگرانی	ہندوستان میں علمی علوم و فنون کے ممتاز علماء اور انکی علمی خدمات	نامی پریس، لکھنؤ ۱۹۷۹ء ص ۶۹-۷۵
مولانا حمید الدین فراہی	عبد اللہ فہد قطای	ناموران علی گڑھ تیسرا کارواں آئندہ نظر کا شعبہ شاعری	جلد ۲۲، جنوری ۱۹۵۹ء ص ۷۵-۷۶

مولانا فرہادی (فارسی)	بنی ہادی	نوائے پہلوی	دائرہ حمیدیہ، پانچا نہ حمیدیہ، سرایہ میر ۱۹۶۷ء، ص ۶۷-۶۸ (پانچ)
مولانا فرہادی اور انکی نسبت فرہادی	شرف الدین اصلاحی	علوم القرآن	۱/ جولائی، دسمبر ۱۹۵۹ء، ص ۱۳۶-۱۳۷-۱۳۸
مولانا فرہادی اور حدیث	محمد رفی الاسلام ندوی	سہ ماہی تحقیقات اسلامی (علی گڑھ)	۴/۹، اکتوبر، دسمبر ۱۹۹۰ء، ص ۲۶-۵۷-۵۸
مولانا فرہادی اور مولانا اصلاحی کے فکر قرآنی پر ایک نظر	عطاء الرحمن	تدبر	۱۰/۱، جنوری، مارچ ۱۹۹۱ء، ص ۷۶-۸۷
مولانا فرہادی کا ایک غیر مطبوعہ خط	شرف الدین اصلاحی	معارف	۱۳/۸، ستمبر، اکتوبر ۱۹۸۶ء، ص ۲۲۷-۲۲۸-۲۲۹
مولانا فرہادی کا طریقہ تفسیر	نسیم ظہیر اصلاحی	تحقیقات اسلامی	۸/۴، ۱۱/۹، اکتوبر، دسمبر ۱۹۸۹ء، جنوری، مارچ ۱۹۹۰ء، ص ۱۱۲-۱۱۳-۱۱۴
مولانا فرہادی کا طریقہ تفسیر	نسیم ظہیر اصلاحی	اشراق	۳/۵، مئی، اگست ۱۹۹۱ء، ص ۴۵-۵۶
مولانا فرہادی کا عربی ذوق	سید عروج احمد قادری	ماہنامہ دانش لاپور	۱۶/۴، جنوری، اگست ۱۹۶۹ء، ص ۵-۲۷
مولانا فرہادی کا عربی کلام	شرف الدین اصلاحی	فکر و نظر	۱۸/۹، اپریل، جون ۱۹۸۹ء، ص ۲۹-۳۸
مولانا فرہادی کی ایک تصنیف - احکام الاموال باحکام الرسول	محمد رفی الاسلام ندوی	الرشاد	۲/۱۳، دسمبر ۱۹۸۷ء، جنوری، اگست ۱۹۸۸ء، ص ۱۹-۲۰-۷۷
مولانا فرہادی کی تفسیر سورہ فیل (ایک جائزہ)	محمد رفی الاسلام ندوی	حیات نو	۴/۱۳، دسمبر ۱۹۸۷ء، جنوری، اگست ۱۹۸۸ء، ص ۱۹-۲۰-۷۷
مولانا فرہادی کی تفسیر سورۃ الفیل	محمد رفی الاسلام ندوی	ماہنامہ حکمت قرآن (لاہور)	۴/۳، فروری، مارچ ۱۹۸۸ء، ص ۳۱-۳۲-۳۳
مولانا فرہادی کی تفسیر سورہ فیل پر اعتراضات کا ایک جائزہ	نسیم ظہیر اصلاحی	تدبر	۲۳، دسمبر ۱۹۸۷ء، ص ۱۵-۴۱
مولانا فرہادی کی علمی خدمت	خالد مسعود	تدبر	۳۳، اکتوبر، دسمبر ۱۹۹۰ء، ص ۳۹-۴۰
مولانا فرہادی کے اساتذہ	شرف الدین اصلاحی	معارف	۶/۱۳، نومبر ۱۹۸۵ء، ص ۵۱-۵۲-۵۳

۳/۸۶۷، جولائی و اگست ۱۹۸۶ء ۵-۲۳، ۶-۲۰	حیات نو	نسیم ظہیر اصلاحی	مولانا فراہی کے بعض خیالات پر اعترافات کا ایک جائزہ
۲۱/۲، مارچ ۱۹۷۷ء ص ۳۷-۷۲	میشاق	محمود احمد لودھی	مولانا فراہی کے تفسیری اصول
۱۵/۱، جنوری-جون ۱۹۷۹ء ص ۵-۶۹	علوم القرآن	سلطان احمد اصلاحی	مولانا فراہی کے غیر مطبوعہ قرآنی حواشی
۱/۱، جولائی-دسمبر ۱۹۸۵ء ص ۷۹-۱۲۲	علوم القرآن	محمد اجمل اصلاحی	مولانا فراہی کے قلمی حواشی الاتقان فی علوم القرآن پر
سلسلہ ۱۰-۷۰، جولائی و دسمبر ۱۹۸۶ء فروری ۱۹۸۷ء ص ۲۹-۴۰، ۴۱-۴۲، ۴۳-۴۴	تدبر	محمد اجمل اصلاحی	مولانا فراہی کے قلمی حواشی الاتقان فی علوم القرآن پر
مکتبہ جامعہ، نئی دہلی ۱۹۷۳ء ص ۱۳۷-۱۴۰	ہندوستانی مفسرین اور انکی عربی تفسیریں	محمد سالم قدوائی	نظام القرآن و تأویل الفرقان بالفرقان
۲/۱۰، دسمبر ۱۹۷۵ء ص ۱-۱۲	الندوہ	شبلی نعمانی	نظم القرآن و جہرۃ البلاغۃ
۲/۱۱، ۲۸-۲۹، مطبع معارف ۱۹۷۷ء	مقالات شبلی	شبلی نعمانی	نظم القرآن و جہرۃ البلاغۃ
Op. Cit, pp.25-26	Themetical and Structural Coherence in the Quran : A study of Islahi's Concept of Nazm	Mustansir Mir	Nazm According to Farahi and Islahi
۲/۱۲، فروری ۱۹۸۳ء ص ۱۲-۱۵	محارف	شرف الدین اصلاحی	ولی عہد نیپال کا خط مولانا عبد الحمید فراہی کے نام

مولانا فراہی پر مطبوعہ متفرق کلام

۱/۱، رجب ۱۳۵۵ھ / نومبر ۱۹۳۲ء ص ۲۹-۳۰	ایضاد	عبدالرحمن الکاشغری الندوی	ذکر حمید الدین الطرہانی بمناصبہ موروث نشین علی و خاتہ (عربی مرثیہ)
---	-------	------------------------------	---

کتب و رسائل فرہادی

مولانا حمید الدین فراہی	عبد الماجد دیوبادی	پندرہ روزہ دہلی	۲/۱۳ دسمبر ۱۹۶۷ء
مولانا حمید الدین فراہی -	اقبال سہیل	(مبئی) ہفت روزہ لیشیا	۷ فروری ۱۹۸۸ء ص ۵۰
چند یادیں		(لاہور)	
مولانا حمید الدین فراہی اور	اسرار احمد	میشاق	۲/۳۴ فروری و چوالی
حدرجم			۱۹۸۵ء ص ۷۴-۷۵-۸۸
مولانا حمید الدین فراہی اور	امین احسن اصلاحی	معارف	۲/۲۹ فروری ۱۹۹۲ء ص ۸۵-۱۰۲
علم حدیث			
مولانا حمید الدین فراہی اور	نظیر الاسلام	ماہنامہ تہذیب الاخلاق	۵/۱۰ مئی ۱۹۹۱ء ص ۲۸-۲۹
علوم جدیدہ		(علی گڑھ)	
مولانا حمید الدین فراہی اور علی گڑھ	اقبال سہیل	تہذیب الاخلاق	۱۱/۷ نومبر ۱۹۸۶ء ص ۹-۱۳
مولانا حمید الدین فراہی کا فارسی کلام	مرزا احسان احمد	مقالات احسان	۱۹۷۸ء ص ۳۳-۳۵
مولانا حمید الدین فراہی کی ایک	شرف الدین اصلاحی	معارف	۱۲/۱۲ اکتوبر ۱۹۸۶ء
غیر مطبوعہ نظم			ص ۳۰-۳۱
مولانا حمید الدین فراہی کی تفسیر	ضیاء الدین اصلاحی	علوم القرآن	۱۶ جنوری ۱۹۸۸ء ص ۲۸
سورہ البی لہب			
مولانا حمید الدین فراہی کی تفسیر	ضیاء الدین اصلاحی	علوم القرآن	۲/۲ جولائی دسمبر ۱۹۸۹ء ص ۲۶-۳۹
سورہ الشمس			
مولانا شبلی اور مولانا حمید الدین پیر	سید سلیمان مدوی	الاصلاح	۸/۱ اگست ۱۹۳۷ء ص ۲۵-۲۸
نوغائے تکلیف			
مولانا عبد الحمید الفراہی	سید عبدالحی الحسنی	نزہۃ الخواطر	دائرة المعارف العثمانیہ، حیدرآباد
			۸/۱۹۶۰ء ص ۲۲۹-۲۳۰

۲/۲ جمادی الاولیٰ ۱۳۹۳ھ مطبوعہ	ماہنامہ آشکار	ابوالنعمان عبدالرحمن	علمی و فارسی مرتبہ مولانا
۱۹۸۳ء - ۳۹	(مکتوب)	الکاشغری	حمید الدین فراہی
۱/۱ جنوری ۱۹۳۶ء - ۶۱	الاصلاح	محمد یحییٰ	نذر عقیدت بہ ارواح طیبات
			(الاستاذ بن الامین العلماء)
			شبلی النعمانیؒ و مولانا حمید الدین
			الفراہی

ایجنسی کی صورتیں

ششماہی علوم القرآن ایک علمی و دینی رسالہ ہے
اس کی وسیع اشاعت میں حصہ لینا کار خیر ہے

- ۱۔ ششماہی علوم القرآن کی کم از کم پانچ کاپیاں لینے پر ایجنسی دی جاتی ہے۔
- ۲۔ پانچ سے بیس کاپی تک ۲۵ فی صد، ۲۰ سے ۳۰ کاپیوں تک ۳۰ فی صد اور ۳۰ سے زائد کاپیاں خریدنے پر ۳۳ فی صد کمیشن دیا جاتا ہے۔
- ۳۔ مطلوبہ کاپیاں بذریعہ وی۔ پی روانہ کی جاتی ہیں اور پکننگ و ڈاک کے اخراجات ادارہ کے ذمہ ہوتے ہیں۔
- ۴۔ مطلوبہ کاپیوں کی تعدادیں اضافہ کے لیے ادارہ کو پیشگی اطلاع دینا ضروری ہے۔